

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Til Læseren

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Til Læseren", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1816_297_11-intro-shoot-idm64.pdf (tilgået 01. august 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Anledning

“Til Læseren” er Grundtvigs svar på Rasmus Rasks udførlige anmeldelse i *Dansk Litteratur-Tidende for 1816*, nr. 30 af første hæfte af *Danne-Virke*, bind 1, der udkom i juli 1816. Rask glæder sig indledningsvis over de mange digtere, der kappes om at berige den danske litteratur, og over de lærde, der søger at forklare det danske sprog og den danske historie (Rask 1816, s. [467]). Skønt første hæfte af *Danne-Virke* også indeholder lyrik, hører Grundtvig ifølge Rask til gruppen af lærde (s. [467]).

Af samme grund opholder Rask sig især ved de to artikler “Om dansk Poesie, Sprog og Historie” og “Udtog af den gamle danske Rimkrønike”. I forhold til den første artikel kalder han Grundtvigs påstand om det danske sprogs originalitet og den særlige danske poesi for “en patriotisk Overdrivelse”. Rask havde hellere ønsket at se denne “i Poesi eller slet ikke ytret”, da påstanden strider mod den beskedenhed, som han finder særlig dansk (Rask 1816, s. 470). Ifølge Rask er dansk en blanding af islandsk, tysk og engelsk, og det særlige ved det danske sprog er ikke dets udspring, men dets udformning. Derfor er han også forbeholden over for Grundtvigs overdrevne brug af “ramislandske saavelsom ramtyske Udtryk og Vendinger i Stilen”, ligesom han advarer mod hans forkærlighed for “Almueord og Landskabsord [dialektord]” (s. 471).

Forkærligheden for disse vil betyde en adskillelse af dansk og norsk litteratur, som der ikke gives sproghistorisk belæg for. De to sprog har siden tidernes morgen været det samme, og begge har de deres udspring af islandsk (s. 472). Rask kalder Grundtvigs forestilling om dansk som et rent og utvungent sprog for overdreven og intetsigende (s. 473). I forhold til Grundtvigs “Udtog af den gamle danske Rimkrønike” er Rimkrøniken ifølge Rask netop det håndgribelige bevis på det danske sprogs islandske udspring (s. 474). Med udgangspunkt i Grundtvigs artikel viser han gennem eksempler, hvordan dansk stammer fra islandsk, og hvordan mange af Grundtvigs særprægede vendinger kan føres tilbage til netop islandsk (s. 475-478).

Grundtvigs artikel “Om Scriptores Rerum Danicarum medii ævi” i *Danne-Virke* handler om historikerne Jacob Langebeks og P.F. Suhms udgave af latinske kilder til middelalderens historie i Danmark. Udgaven havde titlen *Scriptores Rerum Danicarum Medii Ævi* (da. Danmarks middelalderlige historieskrivere). Rask kalder Grundtvigs dom over Suhm hård og unuanceret (Rask 1816, s. 473). Suhms indsats til gavn for både videnskab og fædreland fortjener anerkendelse, og det samme gælder for den ambitiøse udgivelsesplan, ni bind i alt, af de latinske kilder (s. 473 f.). Rasks anmeldelse, der ligger til grund for Grundtvigs artikel, kan læses her.